

Vloga staršev pri preprečevanju medvrstniškega nasilja

Doroteja Lešnik Mugnaioni
mugnaioni.lesnik@siol.net

MEDVRSTNIŠKO NASILJE

- **Oprelitev nasilja je vedno družbeno (kulturno) in individualno pogojena.**
- Zaznavamo **različne oblike**: fizično, psihološko (čustveno), verbalno, socialno, ekonomsko, spletno, spolno ... medvrstniško nasilje.
- Nasilje Konflikt
- Razlikujemo med:
 - sistematičnim / namernim / dolgotrajnim nasiljem – trpinčenje ali ustrahovanje (**instrumentalna agresivnost**) in
 - posameznimi nasilnimi dejanji (**pogosto gre za afektivno agresivnost**).

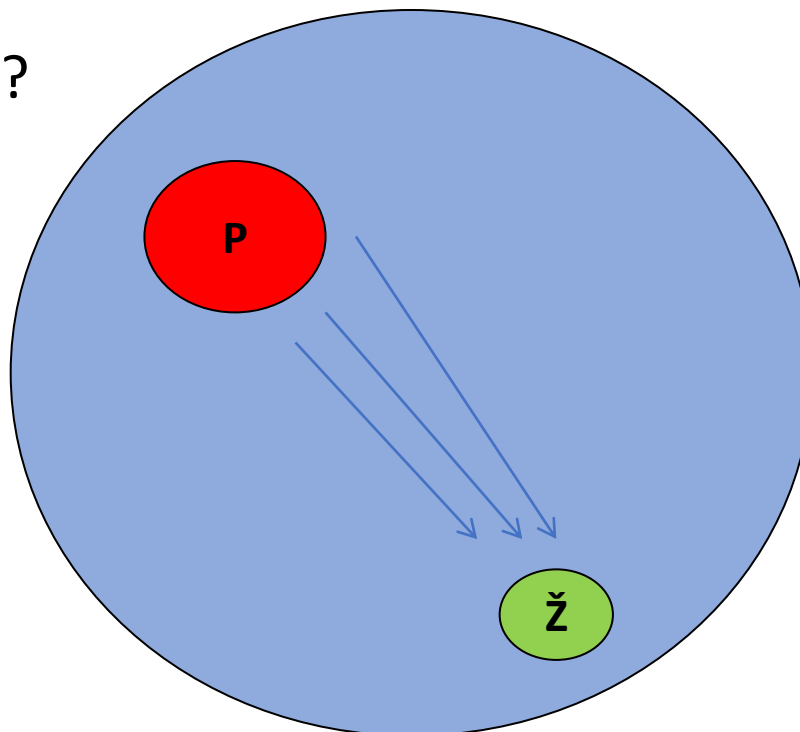
MEDVRSTNIŠKO NASILJE

- **Nasilno vedenje je izbira.**
- Za izbiro nasilja je **vedno odgovoren povzročitelj.**

- **Nasilje vedno sporoča!**
- **S tem sporočilom se je treba ukvarjati, raziskovati ozadje in motive za nasilje, a ga nikoli ne opravičevati in tolerirati!**

DINAMIKA MEDVRSTNIŠKEGA NASILJA

- Vloga opazovalcev ?
- Zakaj ne posredujejo?

P – povzročitelji **Ž** – žrtev

NAJBOLJ POGOSTO - VERBALNO NASILJE

- Ne gre za spretnost v besedah ali artikuliranost ali igro ali „hec“, ampak za **NASILNO KOMUNIKACIJO**.
- Zato je treba verbalno nasilje nujno ustavljati in dajati sporočilo, da gre za neprimerno in nedopustno vedenje.
- Ob ponovitvah - nujne sankcije.
- Odrasli - zgled nenasilne komunikacije.
- Verbalno nasilje pogosto preraste v ustrahovanje, grožnje, čustveno trpinčenje in socialno izoliranje otroka.
- **Sistematično in dolgotrajno verbalno nasilje POŠKODUJE!**

V VELIKEM PORASTU - SPLETNO NASILJE

- **Velik razkorak** v poznavanju in obvladovanju digitalne tehnologije **med starši, učitelji in mladimi**
- **Onemogočen nadzor** pri uporabi digitalne tehnologije, predvsem internetnih (družbenih) omrežij
- Velik **porast nasilja na internetu** (normalizacija nasilja)
- **Velika destruktivnost** (anonimnost povzročitelja, skoraj neskončno občinstvo, prostor in čas nista omejena, povzročitelj ne vidi žrtvinega odziva)
- **Čustveno-psihološke posledice**
- **Socialne in družbene posledice**

RAZISKAVA

Odklikni! (2019)

- **55% osnovnošolk** je že doživelo vsaj eno od oblik spletnega nasilja
- **49% osnovnošolcev** je že doživelo vsaj eno od oblik spletnega nasilja

- **64% srednješolk** je že doživelo vsaj eno od oblik spletnega nasilja
- **54% srednješolcev** je že doživelo vsaj eno od oblik spletnega nasilja

- **Najbolj pogosta oblika spletnega nasilja so neresnične govornice**
42% dekleta, 30,7% fantje

RAZISKAVA

Odklikni! (2019)

Oblike spletnega nasilja – nadlegovanje in trpinčenje

- Lažni profili
- Spletno zalezovanje
- Obrekovanje
- Izsiljevanje
- Grožnje
- Izključevanje iz skupin

Oblike spletnega nasilja – žaljenje

- Žaljiva sporočila in komentarji
- Ustvarjanje sovražnih vsebin
- Obrekovanje
- Trolanje
- Predelave fotografij na žaljiv način
- Žaljivi memi (fotografije, videi)

RAZISKAVA

Odklikni! (2019)

Oblike spletnega nasilja – zlorabe zasebnosti

- Fotografiranje in snemanje ter objavljanje posnetkov brez dovoljenja
- Deljenje intimnih posnetkov
- Kraja gesel
- Vdiranje v profile (račune)
- E-blatenje
- Zlorabe zaupanja

RAZISKAVA

Odklikni! (2019)

Rezultati:

Zakaj si nekoga nadlegoval/-a?

- S prijatelji se na ta način zabavamo. 21,3% (dekleta), 29,9% (fantje)
- Zato, ker so mene ustrahovali drugi. 22,3% (dekleta), 15,4% (fantje)
- Zato, ker me to zabava. 18,1% (dekleta), 24,9% (fantje)

RAZISKAVA

Odklikni! (2019)

Rezultati:

Kaj si storil/-a, če si bil/-a priča spletnemu nadlegovanju?

-Nič, ker se me to ne tiče. **35,6%** (dekleta), **50,4%** (fantje)

-Dejal/-a sem nadlegovalcu, naj tega ne počne. **24,9%** (dekleta), 16,1% (fantje)

-Nič, ker je to le zabava. 6,9% (dekleta), **21,2%** (fantje)

RAZISKAVA

Odklikni! (2019)

Rezultati

Kaj si naredil/-a, če si bil/-a žrtev spletnega nadlegovanja?

-Blokiral/-a sem sporočila in klice. **36%** (dekleta), 22% (fantje)

-Povedal/-a sem prijatelju/ici. **30,9%** (dekleta), 12,7% (fantje)

-Ignoriral/-a sem nadlegovanje in čakal/-a, da da se bo končalo samo od sebe. 29,2% (dekleta), 25,4% (fantje)

- Nič. 22,9% (dekleta), **36,5%** (fantje)

KO DOŽIVIM SPLETNO NASILJE ...

Odklikni! (2019)

- **Postavim meje** in se postavim zase!
- **Zahtevam** od povzročitelja/ice, **da takoj preneha!**
- Če lahko in se mi zdi primerno, **odgovorim s humorjem**. Včasih deluje.
- **Zavarujem dokaze**.
- **Blokiram** spletne stike, ki so žaljivi, me zalezujejo, me ogrožajo.
- **Prijavim** tam, kjer se dogaja (na družbenem omrežju, v forumu, aplikaciji). Prijava na policijo.

KO SEM PRIČA SPLETNEMU NASILJU ...

Odklikni! (2019)

- **Podprem žrtev.** Stojim ji ob strani. Ne minimaliziram ali zanikam nasilja.
- Podam **pozitivne komentarje**, če je žrtev tarča negativnih in žaljivih komentarjev. Postavim se na stran žrtve.
- **Jasno obsodim vsakršno nasilje**, tudi, če je za povzročitelja smešno, zabavno.
- **Spregovorim in poiščem pomoč.** Če se sam bojim poseči v nasilno komunikacijo na spletu, poiščem pomoč in povem odrasli osebi, ki ji zaupam.

OBRAVNAVA MEDVRSTNIŠKEGA NASILJA

VLOGA STARŠEV ŽRTVE

Zaznava medvrstniškega nasilja:

- ✓ **Otroku verjamemo**, poslušamo, strpen pogovor.
- ✓ **Definiramo problem** (socialna mreža, viri moči, pomoč).
- ✓ **Dogovor o ukrepanju** (pripravimo zapis, dokaze ...).

Čim prejšnje informiranje šole o zaznavi:

- ✓ **Pogovor z razrednikom, učiteljem, ŠSS.**
- ✓ Poslušamo, sprejemamo tudi informacije, ki so za našega otroka morda obremenjujoče.
- ✓ Zaupamo strokovni presoji šole, dogovor o ukrepanju.

Zaveznitvo s šolo:

krepitev zaupanja, medsebojno informiranje in podpora.

OBRAVNAVA MEDVRSTNIŠKEGA NASILJA

VLOGA ŠOLE

Takošnje ukrepanje šole:

- ✓ **Verjame.**
- ✓ Ne zanika ali minimalizira nasilja.
- ✓ **Strokovno in etično obravnava** zaznano nasilje.
- ✓ Ukrepi za **ustavitev nasilja** in preprečevanje ponovitve nasilja.
- ✓ Dogovor o **zaščiti žrtve** (vključitev razrednika, ŠSS, vodstva).
- ✓ Pogovor s **starši povzročiteljev** (ločeni sestanki).
- ✓ **Prijava** na policijo.

OBRAVNAVA MEDVRSTNIŠKEGA NASILJA

VLOGA STARŠEV POVZROČITELJEV

Sodelovanje s šolo pri ukrepanju:

- ✓ sodelovanje z razrednikom, ŠSS in vodstvom,
- ✓ sodelovanje z drugimi institucijami (policija, CSD ...),
- ✓ podpora sankcijam,
- ✓ vzgojno delo z otrokom doma in
- ✓ pri uresničevanju dogovorov s šolo

Zaveznitvo s šolo:

krepitev zaupanja, medsebojno informiranje in podpora.

OBRAVNAVA MEDVRSTNIŠKEGA NASILJA

VLOGA ŠOLE

Procesno ukrepanje šole:

- ✓ Vzgojno **sankcioniranje** nasilja.
- ✓ **Timsko** načrtovanje nadaljnjih korakov.
- ✓ **Sodelovanje** s pristojnimi, strokovnimi institucijami.
- ✓ **Spremljanje vedenja** žrtve in povzročiteljev.
- ✓ **Delo z razredom in starši** (razredne ure, delavnice, roditeljski sestanek ...).
- ✓ **Evalvacija** učinkovitosti ukrepov.

KAKO KREPITI OTROKA ZA SOOČANJE Z NASILJEM?

- **Zgled** - komunikacija v družini.
- Konstruktivno **reševanje konfliktov**.
- **Sporočila** o nasilju.
- Dogovor, **kaj lahko stori, če doživi nasilje**.
- Prostor za **odkrito komunikacijo** in za temne skrivnosti.
- Otroku pokažemo, da **sodelujemo s šolo**, jo spoštujemo.
- **Otrok ve**, da ga imamo enako radi tudi v primeru, ko smo šolo podprli pri sankcioniranju njegovega škodljivega vedenja.

KDO LAHKO POMAGA?

SPLETNO OKO

- Točka za anonimno prijavo nezakonitih vsebin na spletu
www.spletno-okno.si

SAFE.SI

- Točka osveščanja o varni rabi interneta
www.safe.si

TOM TELEFON

- Telefon za otroke in starše, ki se na spletu znajdejo v težavah
116 111

VIRI

- *Odklikni! Ustavimo spletno nasilje nad ženskami in dekleti: priročnik za strokovnjakinje in strokovnjake, ki delajo z mladimi* (2019). Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
- Lešnik Mugnaioni, D., Klemenčič, I., Čagran, S., Ambrož, A., Bogataj, J., Cetin, M., Epih R., Gajšek, R., Kenda, P., Kernel, C., Lamut, N., Lubšina Novak M., Meglič, E., Vehovec, M., Zaveršnik Puc, M. (2020). *Obravnava nasilja v vzgojno-izobraževalnih zavodih*. Projekt Vodenje in upravljanje inovativnih učnih okolij (2018 - 2020). Šola za ravnatelje.
- Lešnik Mugnaioni, D., Klemenčič, I., Filipčič, K., Rustja, E., Novaković T. (2015), *Navodila s priročnikom za obravnavo medvrstniškega nasilja v vzgoji in izobraževanju*. Ljubljana: Zavod RS za šolstvo. <http://www.zrss.si/digitalnaknjiznjica/navodila-medvrstniško-nasilje-viz-2016>
- Fotografije: https://www.google.com/search?q=bullying+at+school&sca_esv=c7b7f9fefc22d71e&source=hp&biw=1920&bih=947&ei=PJgoZ97DL4CihbIPk5XsqQw&iflsig=AL9hbdgAAAAZyimTIE1jg5DjHGpKhRleZc